

Dag Solstad 1959

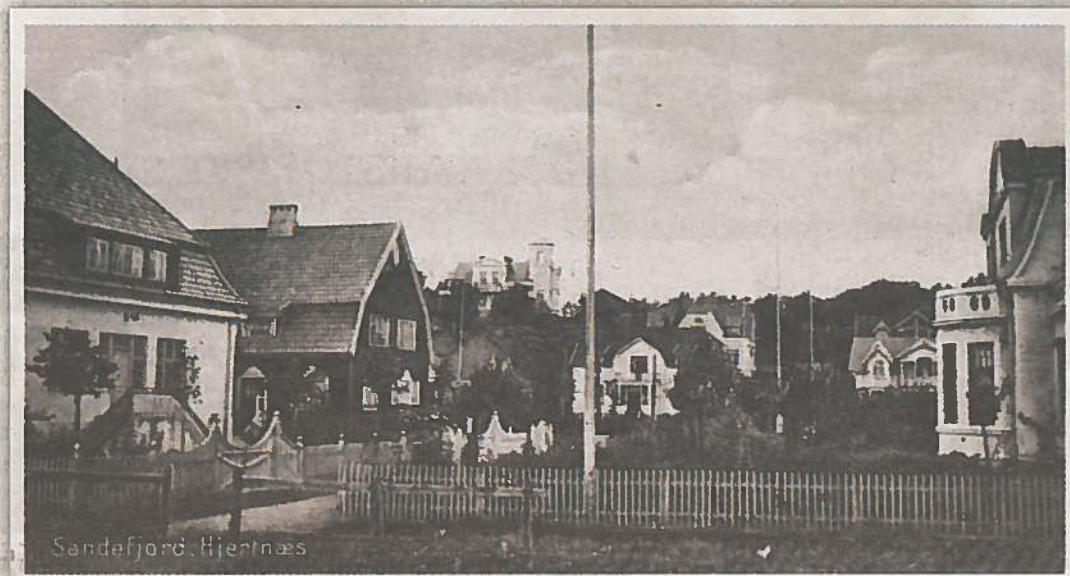

Skolebilde
«Sandefjordsstudentene 1960». For 51 år siden var det høytid hos ungdommen når studenterluen var mottatt! De unge herrer ble fotografert i mørk dress, og de unge damer i hvite kjoler eller bunad. Dikterkandidaten Dag Solstad i sentrum av bildet (2. rekke forfra som nr. 4 fra høyre) stilte som de fleste andre med meget markert sløyfe. FOTO: JØRGENSEN

Foto: Jørgensen

Arne Henriksen	Ivar Spilde	Rosald Nomme	Bjørn Brekke	Sven Peter Sandberg	Arne Krebs	John Willy Rudolph	Jørn A. Jørgensen
Thore Skjelbred	Tor Agnar Karlsen	Hans Vidar Fredenborg	Kristoffer Ellingsen	Fred Rikard Fredriksen	Hans Gunnar Lähne	Leif Berg Hansen	
Bjerg Andresen	Torbjerg Deinboll	Svein-Erik Dahl	Ågo Borg Andersen	Dag Solstad	Eivind G. Karlsen	Helene Thorsen	Ranveig Aafos
	Berit Roosen	Sissel Omang	Liv D. Jensen	Bergljot Alnæs Nyhus	Berit Haugen	Marit Maaren	Anno Sæther

FØR OG NÅ

Sandefjord, Hjertræs

Da gymnasiasten Dag Solstad i 1959 leverte sine stiler til lektorene på Sandefjord Høyere Almenskole, var de ikke helt sikre på hvordan arbeidene skulle vurderes. Genialt og idiotisk kunne være ytringer fra to lærere til samme innlevering. Noen lektorer så dikteren i gymnasiasten. Andre gjorde det ikke.

Da Examen Artium var unnagjort i 1960, og kommuner i Nordland med lærermangel tok imot Solstad og andres søknader med varierte eksamenskarakterer, kunne han registrere at det fantes søkere til disse vikarstillingene også med svakere eksamenskarakterer enn han selv. Og da han etter noen tid debuterte med boka «Spiraler», var nok kommentarene i den litterære verden like lite samstemte som lektorene i Sandefjord i sin tid var om hans evner til å skrive stil.

Det var i alle fall liten stolthet å spore i hjembyen over hans debut som forfatter. Sandefjords Blad redaksjon satte daværende sportsjournalist Per Kokvold til å anmelde boken for det lokale publikum. «For tidlig debut» var journalistens konklusjon.

I 1959 er Dag Solstad sammen med Gunnar Nerhus redaksjonssekretær i skoleavisa «Kommentar». Redaktør er Eivind Karlsen som senere blir journalist i «Aftenposten». I skoleavisen anmelder Dag Solstad den nye romanen «Line» av Axel Jensen. Han har registrert at skoleavisen er byens første avis som anmelder boken fordi «avisen «Vestfold Fremtid» ikke driver med slikt heldigvis, og «Sandefjords Blad» som tappert forsøker å holde et visst fasjonabelt preg (de har jo både kirke- og jordbruksside) nok også anmelder tilfeldige bøker, dog ikke «Line». Solstad mener at «Axel Jensen skriver glimrende, ja, siden Hamsun har ingen skrevet så godt norsk som han». Forøvrig mener han at pressen sjelden anerkjenner unge forfattere, «men når dikteren nærmer seg de 80 så kommer superlativene, og da til gagns».

I et annet nummer av skole-

Bildet viser Dag Solstads opptreden i andre akt (spetaktet fortsetter) i enakteren «Hvorfor ikke?» fra russerevyen 1959.

FOTO: KIRSTEN WANG HENRIKSEN

avisen gir Dag Solstad under signaturen SoDa en god beskrivelse av matematikklektor Arne Uhl, som følger: Lektoren er ikke lite av en litterær begavelse, hvilket best kommer til uttrykk i de mange og lange meldinger han forfatter, hvor hans dikteriske fantasi til fulle kommer til sin rett.

I diktet «Karakterboken» avslutter Dag Solstad med følgende: «Ja, vi skoleelever har det ikke lett, vi sliter og leser, og leser igjen, men, akk, hjernen er altfor mett, og læreren gjør jo ikke alltid rett.»

For øvrig kan ikke vår lille omtale av denne etter hvert store nasjonale dikter (nå også godt anerkjent lokalt!) utelate den smule polemikk som redaksjonssekretæren legger opp til

overfor medgymnasiasten Thor Lavold (senere og fram til denne dag sindig bonde på Råstad) som i 1959 skriver følgende: «Dag Solstads åndelige utgydelser er kanskje et uttrykk for hans innerste følelser, men når et innlegg pendler mellom rendyrket usaklighet og høyrøstet flåseri, da mener jeg det er en fare for avisens kvalitet og renommé.»

Og av kullkameraten John Willy Rudolphs kommentar til Solstads skrivelser kan nevnes:

«Deres betraktning i dette blads januarnummer var meget interessant å lese. De håndterer Deres penn på en glimrende måte, og taler ofte i bilder, noe som gjør det De skriver lett og forståelig.» Bakgrunnen for de to innleggene har vært Dag Solstads fundamentale uenighet med skolens kristne skolelag og kommentarer til sin egen artikkel «Kristent snobberi».

Dag Solstad var en uvanlig blomst i gymnas miljøet i Sandefjord i femtiåra, liksom han etter hvert ble en stor blomst i vårt nasjonale og nordiske litteraturmiljø, selv om ikke alle forstår og deler interessen for hans kunst.

Vi lar denne lokale hyllest til en tidligere uferdig ungdom som også ble mer moden og mindre kantete med årene «når dikteren nærmer seg 80, da kommer superlativene, og siterer Aftenpostens tidligere litteraturanmelder Terje Stemland fra 2006: «Solstad har ennå til gode å skrive en svak roman. Hans røst er og blir umiskjennelig, og hans kvernende språk er fremdeles bærer av stor skjønnhet.»

Jo, vi er stolte av å møtes på «Dag Solstads plass» i Sandefjord!

Tekst: Harald Fevang

Melkeøse og sukkersaks

Disse to nyttige redskapene fantes i mange hjem for ikke så mange tiårene siden. Til venstre en melkeøse. Den ble ofte bruk på meieriet eller i melkebutikken når melka skulle øses opp i medbrakte spann.

Målet er fem desiliter, eller en halv liter. Saksen til høyre er en sukkersaks. Undertegnede forbinder den med oppdeling av kandissukker. Kandisen som vi kunne få kjøpt i kolonialbutikker, besto av store, gulhvite eller gulbrune krystaller av rørsukker (sakarose). Den typen sukker oppsto ved langsom krystallisering under raffineringen og smakte som sukkertøy. Barn elsket kandis, og noen voksne også!

Tekst og foto: Bjørn Hoelseth

Hvalbåten Thordønn

Bygget og bestilt som hvalbåt «Thordønn» ved Kaldnes mek. Verksted i Tønsberg. Krigen var brutt ut og hvalbåten ble overtatt av Den Tyske Kriegsmarine og omdøpt «Seeloewe». Gikk av stabelen 29/04-1941 og ble overlevert 01/07-1941. Etter krigen innkjøpt av Thor Dahls Hvalfangerselskap A/S (A/S Thor Dahl), Sandefjord. Konvertert til hvalbåt og omdøpt til «Thordønn» som hvalbåt for Thorhammer-ekspedisjonen. «Thordønn» var bygget som hvalbåt med dampmaskineri, men ble modernisert og ombygget til dieselfremdrift i 1954. Etter dette ble den med «Thorshøvdi» som fangstbåt med Kurt Baglo som skytter fram til begynnelsen av 1960. Fra 1964 var den fangstbåt for «Thorshavet» med Reidar W. Olsen som skytter/fører og med Odd Hammer Andersen, Sandefjord som maskinsjef. Siste sesongen ble 1966/67 før den ble solgt til Christiania Spigerverk 25/06-1969 for opphugging.

Tekst: Ragnar Iversen
Foto: Narve Sørensens arkiv

Hjertnes ved Virikveien

Det er relativt lett å kjenne igjen dette motivet på Anders Cristiansens postkort fra Virikveien. Brydeslottet, eller Kathrineborg, sees i bakgrunnen, så fotografen har stått med ryggen mot Hystadveien eller helst der Sandefjordsveien går nå, og har hatt blikket vendt vestover. Dagens villaer er enten nye eller sterkt ombygde, særlig takkonstruksjoner og sveitser- og jugenddetaljene er ganske forskjellige.

Virikveien går fra krysset foran dagligvareforretningen der Kathrineborggata, Pukkestadveien og Kjellbergveien møtes, og faller bratt ned mot Hystadveien og Hjertnes og har i alle år vært en av de aller beste. Like bratte er Vestfold-

gata og Bakkegata like i nærheten. «I gamle dager» var det store jorder der Virikveien endte. Hjertnes hovedgård lå et stykke til høyre for fotografens ståsted, på en liten høyde. Hovedbygningen her måtte vike for Rådhuset og Hjertnes kulturhus. På et av jordene holdt russiske krigsfanger til under annen verdenskrig, bevoktet av tyske soldater fra tårnet på hovedgården. «Tårnet» var også et slags brannovervåkingstårn.

Tekst: Bjørn Hoelseth
Foto, nå: Gro Midttun

MINNER
FRA NÆR
FORTID

SANDEFJORD
LOKALHISTORISKE SENTER
pa Pukkestad gard

Har du bidrag til denne siden?

Levér det i avlsrepsjonen mkr. Lokalhistorisk senter. Bilder merkes med hvem, hva, hvor, når og helst med en liten beskrivelse. Husk navn og adr. på utlåner. Har du elektronisk stoff, send det til: lokalhistorie@sb.no

Sandefjord Lokalhistoriske senter Info-gruppe: består av redigerer Harald Fevang og medarbeiderne, Otto Ågesen, Ragnar Iversen, Bjørn Hoelseth, Dag Ingemar Børresen, Sven Erik Lund, Gro Midttun og Bjørn Marum Olsen. Kontaktperson: Sven Erik Lund, tlf. 928 27 154 - sv-er-lu@online.no